Burmistrz Miasta i Gminy Wieliczka

Biuro Sekretarza

Wieliczka, 07.04.2026 r.

Znak: BSE.530.2.2026

Sz. P. Mariusz Lewicki
Stały Przedstawiciel RP przy UNESCO w Paryżu
Maison de l'UNESCO, 1, rue Miollis
75015 Paris
e-mail: dl.pologne@unesco-delegations.org

Szanowny Panie Ambasadorze,

zwracam się z uprzejmą prośbą o wsparcie działań Gminy Wieliczka związanych z ochroną Kopalni Soli w Wieliczce w kontekście prac nad wyborem wariantu przebiegu drogi ekspresowej S7 na odcinku Kraków – Myślenice.

Przedmiotem szczególnej troski samorządu pozostaje zagrożenie dla integralności i bezpieczeństwa obszaru powiązanego z Kopalnią Soli w Wieliczce, wpisaną na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO jako część dobra „Wieliczka and Bochnia Royal Salt Mines". Z opisu dobra opublikowanego przez UNESCO wynika, że obiekt stanowi historycznie i technicznie spójny zespół górniczy o wyjątkowej uniwersalnej wartości, którego ochrona wymaga skoordynowanego zarządzania, udziału kompetentnych specjalistów oraz skutecznego monitoringu.

Gmina Wieliczka stoi na stanowisku, że samo wyłączenie części zabytkowej z bezpośredniego przebiegu planowanej inwestycji nie daje wystarczającej gwarancji bezpieczeństwa dla całego systemu kopalni. Szczególne obawy budzą warianty prowadzone przez tereny niezabytkowe, lecz pozostające w związku hydrologicznym, środowiskowym i przestrzennym z zabytkową częścią kopalni, co może skutkować pośrednim oddziaływaniem na dobro objęte ochroną międzynarodową.

Podstawę prawną ochrony stanowi przede wszystkim Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 16 listopada 1972 r., zgodnie z którą każde państwo-strona uznaje, że obowiązek identyfikacji, ochrony, konserwacji, prezentacji i przekazania przyszłym pokoleniom dziedzictwa położonego na jego terytorium spoczywa przede wszystkim na tym państwie. Zgodnie z art. 5 Konwencji państwo powinno podejmować skuteczne i aktywne środki ochrony dziedzictwa, w tym integrować ochronę dziedzictwa z programami planowania oraz prowadzić badania naukowe i techniczne służące przeciwdziałaniu zagrożeniom.

Istotne znaczenie ma również art. 6 Konwencji, zgodnie z którym dziedzictwo takie stanowi dziedzictwo światowe, dla którego ochrony cała społeczność międzynarodowa ma obowiązek współdziałać, a państwa-strony zobowiązują się nie podejmować działań mogących wyrządzić temu dziedzictwu szkodę bezpośrednio lub pośrednio. W realiach planowanej inwestycji drogowej oznacza to konieczność szczególnie wnikliwej oceny także tych wariantów, które nie przecinają bezpośrednio części zabytkowej, lecz mogą oddziaływać na nią pośrednio.

Dodatkowo oficjalny opis dobra „Wieliczka and Bochnia Royal Salt Mines" wskazuje, że kopalnia w Wieliczce jest chroniona prawnie jako zabytek wpisany do rejestru oraz jako Pomnik Historii, a system ochrony obejmuje działania organów konserwatorskich i właściwych organów górniczych.

UNESCO podkreśla także potrzebę utrzymania wspólnego zespołu monitorująco-koordynacyjnego dla wszystkich elementów dobra oraz zapewnienia udziału wszystkich właściwych partnerów w procesach ochronnych i zarządczych.

W tym kontekście należy również uwzględnić przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która nakłada na organy publiczne obowiązek ochrony zabytków i przeciwdziałania zagrożeniom mogącym prowadzić do ich uszkodzenia lub zniszczenia. W przypadku inwestycji mogącej oddziaływać na dobro wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa standard ochrony powinien być interpretowany możliwie szeroko, z uwzględnieniem zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich skutków przedsięwzięcia.

W związku z powyższym Gmina Wieliczka wystąpiła do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad o poszerzenie składu Zespołu ds. przebiegu trasy drogi ekspresowej S7 Kraków – Myślenice o przedstawiciela UNESCO albo o zapewnienie stałej współpracy zespołu z ekspertem reprezentującym standardy ochrony światowego dziedzictwa (pismo w załączeniu). Wystąpienie to obejmuje również postulat włączenia do analiz szczegółowej oceny wpływu wszystkich wariantów na zabytkową część Kopalni Soli w Wieliczce oraz na jej funkcjonalnie i hydrogeologicznie powiązane obszary niezabytkowe.

Zwracam się do Pana Ambasadora z prośbą o wsparcie tych działań, w szczególności poprzez poparcie potrzeby udziału przedstawiciela UNESCO lub eksperta z obszaru światowego dziedzictwa w procesie analizy wariantów trasy oraz poprzez zwrócenie uwagi właściwych instytucji na szczególną wrażliwość dobra wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Dla Gminy Wieliczka kluczowe jest, aby żaden z wariantów przebiegu S7 przez Wieliczkę nie został przyjęty bez uprzedniego, rzetelnego i wieloaspektowego zbadania ryzyk dla kopalni, także tam, gdzie zagrożenie ma charakter pośredni.

Uprzejmie proszę również o rozważenie możliwości wsparcia dialogu pomiędzy stroną samorządową, administracją rządową oraz instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę dziedzictwa, tak aby proces przygotowania inwestycji uwzględniał zobowiązania wynikające z ochrony jednego z najcenniejszych polskich obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa.

Sprawa ta ma dla mieszkańców Gminy Wieliczka znaczenie fundamentalne, gdyż dotyczy nie tylko przyszłości lokalnego układu komunikacyjnego, lecz również bezpieczeństwa i trwałości dziedzictwa o znaczeniu ponadnarodowym.

Z wyrazami szacunku

Rafał Ślęczka
Burmistrz Miasta i Gminy Wieliczka
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Otrzymują:

1. adresat
2. a/a

Załączniki:

1. Wniosek o poszerzenie składu Zespołu ds. przebiegu trasy S7 skierowane do GDDKiA w Warszawie